

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Дирекция „Развитие на селските райони“

10/2/2026

X 93-4407/02.10.2026

Signed by: MINISTRY OF AGRICULTURE AND FOOD

ДО
КРАСИМИР ЧАКЪРОВ
ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ И
РЪКОВОДИТЕЛ НА
УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА
СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА
2023-2027 г.

ОДОБРИЛ:

2.10.2026 г.

Красимир Чакъров – заместник-министър
Ръководител на УО на Стратегическия план
Signed by: Krasimir Mladenov Chakarov

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

ДОКЛАД

от Елена Иванова – директор на дирекция „Развитие на селските райони“

ОТНОСНО: Прием на заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г., наричан по-нататък „Стратегическия план“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР,

На основание чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители, Ви представям за издаване проект на заповед за утвърждаване на насоки за кандидатстване по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за втори прием.

В рамките на Европейския съюз (ЕС) през 2021 г. приключи реформата на Общата селскостопанска политика (ОСП), насочена към по-устойчиво селско стопанство, подпомагане на доходите на земеделските стопани и жизнеспособността на тяхната дейност и укрепване на европейските селски райони. В новата ОСП е заложено Съюзът да определи основните параметри на политиката въз основа на договорените цели и целеви показатели, например в областта на околната среда, изменението на климата и за устойчиво развитие. Въз основа на

това всяка държава членка изготвя Стратегически план за ОСП, с който се осигурява максимален принос към целите на ЕС, като се отчитат по-добре местните условия и нужди спрямо тези цели и показатели. Държавите членки имат по-голяма субсидиарност при изготвянето на рамката за съответствие и контрол, прилагана спрямо бенефициентите, включително проверките и санкциите.

Съгласно чл. 9, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ, L 435 от 6 декември 2021 г.) („Регламент (ЕС) 2021/2115“) държавите членки трябва да определят правната рамка, уреждаща предоставянето на подпомагане от Съюза на земеделските стопани и другите бенефициенти в съответствие със стратегическите планове по ОСП, одобрени от Комисията и с принципите и изискванията, установени в същия регламент и в Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ, L 435/187 от 6 декември 2021 г.), („Регламент (ЕС) 2021/2116“).

Предвидено е, че държавите членки са длъжни да изпълняват стратегическите планове по ОСП, одобрени от Комисията. Стратегическият план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., наричан по-нататък „Стратегическият план“, е одобрен с решение на Европейската комисия през 2022 г.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители, (обн., ДВ, бр. 102 от 2022 г.), се създава законовата делегация в чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители, където е предвидено, че Ръководителят на Управляващия орган на Стратегическия план утвърждава със заповед за всеки прием по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви "а", "в" - "е" и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план, насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане. Със заповедта се определя и краен срок за публикуване на разясненията и начална и крайна дата за подаване на заявленията за подпомагане.

Финансовата подкрепа по интервенцията се отпуска по реда на Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“–„е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за оттегляне на изплатената финансова помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент (обн., ДВ бр. 92 от 2024 г.), наричана по-нататък „Наредба № 4 от 2024 г.

Прилагането на интервенцията II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, включена в Стратегическия план, има следните цели:

- Привличане и запазване на млади земеделски стопани;
- Насърчаване на заетостта;

- Насърчаване на икономическото и социалното развитие в селските райони и устойчиво, и цифрово икономическо възстановяване, в съответствие с целите на агроекологията и климата и по-специално: ефективно използване на ресурсите, включително прецизно и интелигентно земеделие, иновации, цифровизация и модернизация на производствените машини и оборудване, условия за безопасност при работа, възобновяема енергия, кръгова и биоикономика.

С приложението на интервенцията ще се постигне и принос към специфични цели на Стратегическия план:

- SO2 Подобряване на ориентацията на пазара и увеличаване на конкурентоспособността на стопанствата в краткосрочен и дългосрочен план, включително по-голям фокус върху научноизследователската дейност, технологиите и цифровизацията;

- SO7 Привличане и запазване на млади земеделски стопани и други нови земеделски стопани и улесняване на устойчиво развитие на стопанска дейност в селските райони;

- SO8 Популяризиране на заетостта, растежа, равенството между половете, включително и участието на жени в селското стопанство, социално приобщаване и местно развитие в селските райони, включително кръговата биоикономика и устойчивото управление на горите.

В представения проект на Насоки се уреждат условията за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и условията за изпълнение на одобрени проекти по интервенцията II.D.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, включена в Стратегическия план.

В проекта на насоки са посочени допустимите за подпомагане кандидати, допустимите за подпомагане дейности, размерът на финансовата помощ, условията за допустимост към заявленията за подпомагане и критериите за подбор.

В проекта на насоки за втори прием по интервенцията е увеличен размера на безвъзмездната финансова помощ за един бенефициент. Увеличението има за цел да възстанови реалната стойност на финансовата подкрепа при съществено изменените икономически условия, така че да бъде запазен първоначално предвиденият ефект от интервенцията. По този начин ще се осигури по-добро съответствие между предоставяната финансова помощ и реалните финансови потребности на младите земеделски стопани, ще се подобри изпълнението на бизнес плановете и ще се намали рискът от прекратяване на земеделската дейност през първите години от създаването на стопанството.

1. Цел на приема

В рамките на периода за прием на заявления за подпомагане се подпомагат заявления, които допринасят за постигане на целите на интервенцията.

2. Допустими кандидати

Подпомагат се земеделски стопани, които отговарят на следните изисквания:

2.1. да са на възраст от 18 до 40 години към датата на подаване на искането за подпомагане;

2.2. да са еднолични собственици на земеделското стопанство;

2.3. да имат съответните професионални умения и познания за извършване на селскостопански и свързани със селското стопанство дейности;

2.4. да се установява за пръв път земеделско стопанство в качеството си на ръководител на съответното стопанство, като установяването за пръв път на земеделското стопанство на съответния кандидат може да е извършено преди не повече от 24 месеца преди подаване на заявлението за подпомагане. Установяването на земеделското стопанство за първи път се определя от регистрацията за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (обн., ДВ, бр. 10 от 1999 г.) или започването на отглеждане животни в собствен/нает животновъден обект и/или да стопанисват земя с цел производството на земеделска и животинска продукция.

2.5. да са физически лица или еднолични търговци /ЕТ/ или еднолично дружество с ограничена отговорност /ЕООД/;

2.6. да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители;

2.7. икономическият размер на земеделското стопанство в границите от над 8 000 до 30 000 евро стандартен производствен обем /СПО/, включително;

2.8. да имат разработен бизнес план за развитие на дейностите в земеделското стопанство.

Икономическият размер на земеделското стопанство на кандидатите се изчислява въз основа на таблица, разработена от работна група, създадена със Заповед № РД 09-886 от 06.11.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите, за целите на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони.

Земеделските стопани, развиващи животновъдна дейност, трябва да отговарят на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

3. Условия за допустимост

Дейностите по заявленията за подпомагане трябва да се осъществят на територията на Република България.

Подпомагането се предоставя за улесняване процеса на създаване на земеделски стопанства на млади земеделски стопани за дейности, свързани с производство на селскостопански продукти, включени в Приложение I от Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти, в т. ч. въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в машини, или съоръжения, или оборудване, или извършване на строително монтажни работи или земеделска земя свързани с дейността на земеделското стопанство.

Подпомагането се предоставя за максимален срок от 5 години, само при представен бизнес план.

Бизнес планът трябва да доказва период за изпълнение до 24 месеца и увеличение на икономическия размер на стопанството спрямо първоначалния размер с най-малко 4 000 евро СПО. Отчитайки затрудненията, които срещат животновъдните стопанства, в условията за кандидатстване е предвидено изключение за стопанства, които увеличават икономическия размер само с пчелни семейства, едри или дребни преживни животни за мляко или месо, за които е допустимо увеличение на икономическия размер на стопанството с най-малко 2 500 евро СПО.

Бизнес планът трябва да показва, че кандидатът ще поддържа размер на стопанството над 8 000 СПО, за периода от датата на подаване на заявлението за подпомагане до осъществяване на планираното увеличение.

Също така, бизнес планът трябва да показва, че кандидатът ще поддържа увеличение на стопанството, измерено в СПО, не по-малко от 4 000 евро или съответно 2 500 евро за периода

от подаване на искането за второ плащане до изтичане на пет години от датата на подаване на заявление за подпомагане. Бизнес планът трябва да съдържа описание на периодите от съответната стопанска година, в която кандидатът планира да извърши засаждане/засяване на земеделските култури за целия период на изпълнението му, както и информация за минималния брой на растенията на единица площ за овощни видове, лозя, многогодишни етеричномаслени култури (в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури.

Бизнес планът трябва да включва въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в дълготрайни материални инвестиции, като машини, и/или съоръжения, и/или оборудване, и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя, както и разходи за създаване на трайни насаждения, свързани с дейността на земеделското стопанство на обща стойност не по-малка от 25% от размера на първото плащане.

Не е допустимо кандидатът физическо лице, едноличният собственик на капитала на кандидата ЕООД или собственикът на предприятието на кандидата ЕТ да е придобил дълготрайните материални активи от своя съпруг и/или от роднини по права линия - без ограничения, и/или от роднини по сватовство от първа степен, както и/или от юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава от кандидата ЕООД или ЕТ, кандидата физическо лице, собственика на капитала на кандидата ЕООД или собственика на предприятието на кандидата ЕТ.

Не е допустимо за дълготрайните материални активи кандидатът да е получил финансиране от СПРЗСР 2023-2027 г. и/или ПРСР 2014 – 2020 г., и/или други програми за подпомагане с национални средства и/или средства на ЕС.

4. Финансова помощ

Общият размер на бюджета за подкрепа по подадените заявления в периода на прием е в размер на 115 766 488,00 евро.

Подкрепата е в размер на 60 000 евро за едно земеделско стопанство. Подпомагането се отпуска под формата на безвъзмездна финансова помощ и се изплаща на два етапа:

- Първи етап в размер на 30 000 евро: след одобрение на заявлението за подпомагане и сключване на административния договор;
- Втори етап в размер на 30 000 евро: след установяване на правилното изпълнение на бизнес плана.

В шестото изменение на Стратегическия план е предложено размерът на безвъзмездната финансова помощ по интервенция П.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от СПРЗСР 2023–2027 г., да бъде увеличен от 40 000 евро на 60 000 евро, с цел възстановяване на реалната икономическа стойност на предоставяната подкрепа и запазване на първоначално предвидения ефект от интервенцията при съществено променените икономически условия след одобряването на Стратегическия план.

По-високият размер на финансовата помощ ще създаде по-благоприятни условия за навлизане на млади хора в земеделския сектор, ще подпомогне процеса на обновяване на поколенията, ще насърчи създаването на устойчиви и конкурентоспособни стопанства, ще стимулира внедряването на иновации, цифровизация, прецизно земеделие, модерни производствени технологии, ефективно използване на природните ресурси и прилагането на устойчиви земеделски практики.

Във връзка с предложението за увеличаване на размера на финансовата помощ са прецизирани и границите на икономическия размер на стопанството и изискването за минималния размер на инвестициите, които представляват условие за изплащане на второто плащане, с цел запазване на пропорционалността между размера на предоставяната финансова подкрепа и задълженията на бенефициентите при изпълнение на бизнес плана. Предложено е икономическият размер на земеделското стопанство да бъде в границите от над 8 000 до 30 000 евро стандартен производствен обем (СПО), а минималният размер на инвестициите да бъде намален от 35 % на 25 % от размера на първото плащане.

В шесто изменение е предложено и увеличаване на първото плащане по интервенцията, които има за цел да осигури необходимия финансов ресурс за започване изпълнението на бизнес плана и за създаване на жизнеспособно земеделско стопанство. Предоставените средства се използват не само за инвестиции, но и за финансиране на дейности, които са от съществено значение за стартирането и развитието на стопанството, включително формиране на оборотен капитал, закупуване на посадъчен материал, животни, семена, торове, продукти за растителна защита, фуражи, механизирани услуги, наем на земеделска земя, работна сила и други разходи, необходими за изпълнението на бизнес плана.

Увеличаването на размера на първото плащане е насочено към осигуряване на по-голям финансов ресурс за изпълнение на бизнес плановите в условията на значително повишени производствени разходи и необходимост от по-висока финансова обезпеченост на новосъздадените стопанства. Ако минималният размер на инвестициите остане 35 % от първото плащане, увеличението на финансовата помощ автоматично ще доведе до увеличаване и на минималния инвестиционен ангажимент, без това да е самостоятелна цел на настоящото изменение. По тази причина е предложено минималната стойност на инвестициите да е не по-малка от 25 %. В резултат на увеличаването на размера на първото плащане и едновременно намаляване на дела на задължителните инвестиции от него, абсолютната стойност на инвестициите се запазва в близки до първоначалните граници с леко повишение.

Целта на предложената промяна е увеличаването на финансовата подкрепа да предостави на младите земеделски стопани по-голяма възможност да разпределят средствата от първото плащане съобразно реалните потребности на своето стопанство и предвидените в бизнес плана дейности. По този начин се осигурява по-ефективно използване на предоставения публичен ресурс, като средствата могат да бъдат насочени към дейностите с най-голямо значение за успешното стартиране и устойчивото развитие на стопанството.

С оглед напредъка в изпълнението на Стратегическия план и ограниченото време до края на неговия времеви хоризонт, максималният срок за реализация на заложените в бизнес плана дейности се променя от 36 на 24 месеца.

С цел намаляване на административната тежест Управляващият орган предлага отпадане на изискването изпълнението на бизнес плана да започне не по-късно от 9 месеца от датата на решението за отпускане на помощта. Премахването на това условие ще осигури необходимата гъвкавост за ефективно планиране и последователно разгръщане на специфичните оперативни дейности, като се елиминира рискът от административни санкции поради промяна в първоначалния график по независещи от бенефициента причини.

Съгласно чл. 86, параграф 3 Регламент (ЕС) 2021/2115 разходите, които са станали допустими в резултат на изменение на стратегически план по ОСП, стават допустими за целите на приноса от ЕЗФРСР, считано от датата на подаване в Комисията на искането за изменение или от датата на уведомяването за изменението, посочено в член 119, параграф 9.

Шестото изменение е изпратено на Комисията чрез SFC на 25.09.2026 г. В чл. 119, параграф 2 са посочени видовете промени, които попадат в категорията стратегически изменения. Шесто изменение на Стратегическия план, освен промените в интервенция II.Д.1, съдържа и стратегически изменения, за които в параграф 11 на чл. 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 е посочено, че без да се засяга член 86, стратегическите изменения пораждат действие само след като бъдат одобрени от Комисията.

5. Критерии за подбор на заявление за подпомагане

При оценка на заявленията за подпомагане приоритет ще се предоставя на:

- Заявления за подпомагане за дейности, които се изпълняват в приоритетен сектор;
- Заявления за подпомагане, свързани с производството на биологично сертифицирани селскостопански продукти;
- Заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са на територията на необлагодетелствани райони и райони с природни и други ограничения;
- Заявления за подпомагане, водещи до цифровизация, опазване на околната среда или справяне с климатичните промени;
- Заявления за подпомагане с инвестиции в дълготрайни материални активи, които надвишават минималния праг от 25 % от първото плащане;
- Кандидати с образование в областта на селското стопанство;

Финансират се заявления за подпомагане, получили най-малко 10 точки, съгласно критериите за подбор.

Критериите за подбор са обсъдени с представители на заинтересованите браншови организации в рамките на тематична работна група, проведена на 12 август 2026 г.

Критериите за подбор са гласувани на заседание на Комитет за мониторинг на Стратегическия план, проведен на 02.09.2026 г., за който публична информация може да се открие на следния интернет адрес: <https://www.mzh.government.bg/bg/press-center/novini/nad-115-mln-evro-sa-predvideni-za-podkrepa-na-mlad/>.

В насоките е предвидено извършване на предварителна оценка по критериите за подбор, която съгласно чл. 11, ал. 1 от Наредба № 4 от 2024 г. се осъществява когато, заявената финансова помощ на подадените заявления за подпомагане надвишава с повече от 50 на сто бюджета, определен в условията за кандидатстване за съответния прием.

6. Условия за изпълнение

За осигуряване изпълнение на подпомаганата дейност, в съответствие със заложените цели, в насоките са предвидени специфични пояснения за условия за допустимите промени на административния договор по отношение изменение на отглежданите култури или животни, посочените срокове за засаждане/засяване на културите и/или на минималния брой на растенията на единица.

Предвидена е възможност бенефициентите, които са физически лица да могат да се регистрират като ЕТ или да учредят ново ЕООД, който да стане правопреемник на стопанството му, като е длъжен в срок от пет работни дни от регистрацията на ЕТ/ЕООД в Търговския регистър писмено да уведоми за това Държавен фонд „Земеделие“.

В съответствие с чл. 53, ал. 2 от Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“, „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за оттегляне на изплатената финансова помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент, в условията за изпълнение са описани определени изключения от изискванията към бенефициентите.

Включени са допълнителни разяснения по отношение спазване на изискването за оповестяване на подпомагането.

Посочени са документите, които следва да се представят към искане за второ плащане за доказване правилното изпълнение.

В проекта на насоки са включени и условия, гарантиращи ефективно и ефикасно предоставяне на финансова помощ, и минимизиращи риска от създаване на изкуствени условия за заобикаляне на правилата, основани на опита от прилагане на първия прием по интервенцията и Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

В съответствие с чл. 68, ал. 3 от Закона за подпомагане на земеделските производители проектът на заповед, ведно с условията за кандидатстване и условията за изпълнение, се публикуват на интернет страницата на Стратегическия план и в Системата за електронни услуги преди тяхното утвърждаване за представяне на писмени предложения и възражения. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени. Към настоящият доклад е приложена справка за отразяване на постъпилите предложения от обществено обсъждане.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители предлагам да издадете заповед за утвърждаване на насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, включена в Стратегическия план и за определяне на начална и крайна дата за подаване на заявленията за подпомагане, както и краен срок за публикуване на разясненията.

Приложение: Справка за отразяване на постъпилите предложения от обществено обсъждане.

С уважение,

X

Елена Иванова
Директор
Signed by: Elena Angelova Ivanova

2.10.2026 г.

